

діа. На цьому базується легітимність масмедіа як інституту громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Гаврада І. Цензура як прояв недемократичності державної політики України у сфері засобів масової інформації. *Політичний менеджмент*. 2006. № 5 (20). URL : <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=63&c=1406>
2. Колодій А. Траєкторія демократичного переходу в Україні. Політична трансформація в Польщі та Україні: 1989-2009. Вибрані аспекти. Вроцлав. Розд. 2. Режим доступу: <http://political-studies.com/?p=570>
3. Соціокультурні чинники трансформації політичної реальності у ХХІ столітті : монографія (2020) / [ред. кол. : В. В. Попков (наук. керівн.), Є. С. Огаренко, Н. Є. Степанова, О. Ю. Хорошилов]. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова.
4. Яковлев Д. В. Соціологія політичного вибору: контури теорії. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2016. № 10. С. 194–197.

Ключові слова: масмедіа, публічна влада, демократичний транзит, інформаційне суспільство, громадська думка.

Key words: mass media, public power, democratic transit, information society, public opinion.

КОСОВ ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри політичних теорій*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВПЛИВІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ОРГАНИ ВЛАДИ

Сучасна держава впроваджує інформаційні технології в різні сфери суспільного життя. Інтенсивний розвиток інформаційного суспільства в сучасну епоху призводить до трансформації взаємодії органів влади та суспільства. Особливо ці процеси помітні на місцевому рівні в ході взаємодії органів місцевої публічної влади та громади.

Для політичного управління в сучасній демократичній країні характерний принцип транспарентності, сутнісний зміст якого полягає у взаємодії органів державної влади та громадян, громадянського суспільства шляхом виконання наступних обов'язків органів державної влади: забезпечення доступу до відкритої інформації про їхню діяльність, про діяльність державних службовців; надання можливості участі громадян у публічному управлінні; доступність соціального контролю діяльності державних службовців.

Сучасний стан взаємовідносин між громадянським суспільством та державою на перший план виводить протистояння та протиріччя між ними. Однак це одночасно є стимулом для суспільного розвитку. У розвинутому інформаційному суспільстві держава виступає довіреним представником громадянського суспільства в цілому та окремої людини зокрема. При цьому формуються прямі та зворотні зв'язки між органами влади і громадянським суспільством та громадянами. Особливого значення набувають механізми зворотного зв'язку, коли громадянське суспільство здійснює вплив на прийняття рішень. Так, громадські ініціативи стають частиною державної політики, а громадянське суспільство контролює їх виконання. Інформація при цьому виступає в ролі сполучної ланки між учасниками політико-владних відносин, а також засобу розвитку інформаційного суспільства.

Подальший розвиток контролю з боку громадянського суспільства пов'язаний з удосконаленням сучасних електронних інформаційних систем. Так, сучасні електронні комунікаційні системи дозволяють окремим громадянам швидше отримувати необхідну інформацію та активно і цілеспрямовано координувати свої зусилля щодо здійснення контрольних заходів, особливо на таких стадіях контролю, як спостереження та оцінка діяльності елементів державного апарату. Крім того, використання цифрових технологій призводить до суттєвого зниження витрат на оприлюднення результатів здійснення контрольних заходів. Зростає роль електронної документації, у тому числі сайтів для розміщення звернень громадян, що суттєво підвищує ефективність громадського контролю за діяльністю органів влади.

Однак варто зазначити, що означені тенденції спричиняють виникнення низки нових проблем. Зокрема, збільшення можливостей для поширення недостовірної інформації, можливість використання засобів електронної комунікації для скоєння правопорушень та спотворення відомостей, а також періодичне виникнення помилок у роботі засобів електронної комунікації.

Отже, більшість сучасних тенденцій у розвитку взаємодії громадянського суспільства та органів влади пов'язані із процесом формування принципово нової системи соціальних комунікацій, яку прийнято називати «інформаційною революцією».

Слід зазначити, що можливості громадянського активізму як ресурсу політичного управління через медіапростір теоретично описані в концепції А. Чадвіка та К. Мея, які виділяли три основні моделі, згідно з якими протікають процеси політичного управління в медіасередовищі, а саме: управлінську, адміністративну та партиципативну [1] залежно від ступеня залучення до неї громадян.

Перша та друга моделі спрямованими на трансляцію інформаційних потоків від представників влади до громадськості та не передбачають широкої участі громадян у політиці. В той час коли партиципативна модель передбачає залучення пересічних громадян у політичний процес. На думку Я. Теохаріса, онлайн-простір має низку функцій, що дозволяють активним громадянам успішно здійснювати політичне

адміністрування. До таких функцій дослідник відносить інформаційну функцію, мобілізацію (завдяки якій велика аудиторія здатна діяти організовано), функцію комунікації (дозволяє лідерам громадянських активістів лобювати свої ідеї, дозволяє персоніфікувати політичне адміністрування) [5].

Я. Теохаріс визначає три типи форм електронної участі, що дозволяє громадянам впливати на політичний процес. Перший – універсальні форми (наприклад, звернення до уряду чи органів влади різного рівня), існування яких стало можливим в онлайн-середовищі через розвиток цифрових технологій. Другий тип представлений змішаними формами, коли політичне адміністрування бере свій початок в онлайн-просторі, а потім переходить в офлайн форму. Третій – онлайн-форми, існування яких неможливе поза мережею Інтернет (наприклад, коментарі до записів та постів тощо) [5, р. 6].

Варто відзначити, що науковці неоднотайні при оцінці ролі цифрових технологій у взаємодії громадянського суспільства та органів публічної влади. Так, частина авторів вважає, що громадянська активність у мережі Інтернет є ефективним способом управління політикою та дієвою заміною тієї активності, яку актори можуть виявляти у реальному світі [3]. На думку С. Колемана та Д. Норріса, електронна демократія є одним із дієвих каналів відродження та зміцнення демократичних цінностей у нову інтерактивну епоху: «...поняття прямого представництва як політично привабливого та конституційно відповідального синтезу обох може виявитися способом пожвавлення легітимності демократії інтерактивних послуг та відносин» [2, р. 31].

У той же час М. Гладуелл вважає, що онлайн-простір як майданчик громадянської активності акторів є лише слабкою заміною фізичної участі в політичному житті суспільства. На думку дослідника, докорінні зміни в хід політичного процесу здатні привнести тільки реальні акції, до яких він відносить протести та виступи [4].

Отже, цифрові технології дають нові можливості для політичної участі громадянського суспільства та окремих громадян і громад, а також важелі впливу з боку громадянського суспільства на органи влади та здійснення громадського контролю, які можуть бути використані поряд з традиційними офлайн формами.

Список використаних джерел:

1. Chadwick A., May C. Interaction between States and Citizens in the Age of Internet: «e-Government» in the United States, Britain and the European Union. *Governance*. 2003. Vol. 16. № 2. URL : https://www.researchgate.net/publication/227525805_Interaction_between_States_and_Citizens_in_the_Age_of_the_Internet_E-Government_in_the_United_States_Britain_and_the_European_Union.
2. Coleman S., Norris D. F. A New Agenda for E-Democracy. Oxford Internet Institute. *Forum Discussion Paper*. 2005. № 4. P. 1–36. URL :

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.139.5649&rep=rep1&type=pdf>.

3. Fox S. Is It Time to Update the Definition of Political Participation? *Parliamentary Affairs*. 2014. Vol. 67. № 2. P. 495–505. URL : <http://bura.brunel.ac.uk/handle/2438/19098>.
4. Gladwell M. Why the Revolution Will Not Be Tweeted. *The New Yorker*. 04.10.2020. URL : <https://www.newyorker.com/magazine/2010/10/04/small-change-malcolm-gladwell>.
5. Theocharis Y. The Conceptualization of Digitally Networked Participation. *Social Media+Society*. 2015. № 2(1). P. 1–14. URL : https://www.researchgate.net/publication/283072252_The_Conceptualization_of_Digitally_Networked_Participation.

Ключові слова: органи влади, громадянське суспільство, цифрові технології, електронна демократія, електронна участь, громадський активізм.

Key words: authorities, civil society, digital technologies, e-democracy, e-participation, civic activism.

КРОПИВКО ВІКТОРІЯ ВІТАЛІЙВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри політичних теорій*

ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ РЕКЛАМИ У «ВІРТУАЛЬНІЙ ПУБЛІЧНОСТІ»

Публічність, за визначенням Ю. Габермаса, характеризується налаштованістю на раціональний діалог усіх учасників, їх спрямованістю на досягнення порозуміння [3]. Діалогу сприяє надання суспільним проблемам публічного статусу, переведення їх у площину публічності підвищує рівень уваги громадськості та забезпечує пошуки раціональних аргументів у політичних дебатах щодо суспільного блага як під час електорального процесу так і у процесі урядування.

Публічність, яка протиставляється егоїстичному слідуванню приватним інтересам, відповідає моделі саме політичної, а не комерційної реклами. Адже, політична реклама, навіть підвищуючи рейтинг окремих політиків, спрямована на демонстрацію того, як індивідуальні та колективні політичні актори визначають суспільний інтерес та сприяють його реалізації. На відміну від комерційної реклами, яка прямо просуває не суспільне благо, а приватне. Це ілюструє одвічну дилему політичної рекламістики. З одного боку, вона має бути спрямована на пошук суспільного інтересу та захист суспільного блага, а з іншого боку – доходи від політичної рекламістики дозволяють підтримувати незалежність традиційних масмедіа (телебачення, радіо, преси).

У сучасних політичних комунікаціях відбувається перехід від «публічності» до «віртуальної публічності». Передусім, він пов'язується із